

نقشه راه در تدوین

الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت

(جلد اول)

(سجل اول تا هجدهم)

به کوشش

دکتر محمدهادی زاهدی و

عضو هیئت علمی دانشگاه امام خمینی (عج)

دکتر حجت الله عبدالملکی

عضو هیئت علمی دانشگاه امام صادق (ع)

دکتر محمد نعمتی

عضو هیئت علمی دانشگاه امام صادق (ع)

انتشارات
دانشگاه امام صادق علیه السلام

عنوان: نقشه راه در تدوین الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت (جلد اول)
به کوشش: محمدهادی زاهدی وفا، حجت‌الله عبدالملکی، محمد نعمتی

ناشر: دانشگاه امام صادق علیه السلام

صفحه آرا و ویراستار: رضا عبداللهی بجندی

طراح جلد: محمد روشنی

نمونه‌ساز و ناظر نسخه‌پردازی و چاپ: رضا دیبا

چاپ و صحافی: چاپ سپیدان

چاپ اول: ۱۳۹۹

قیمت: ۸۸۰/۰۰۰ ریال

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۱۴-۸۰۸-۰

فروشگاه مرکزی: تهران، خیابان انقلاب بین راه فیخررازی و خیابان دانشگاه، مجتمع پارسا، همکف، واحد ۲ و ۳
تلفن: ۶۴۷۳۲۲

فروشگاه کتاب صادق: تهران، بزرگراه امام خمینی، پل مدیریت، ضلع شمالی دانشگاه

صندوق پستی ۱۵۹-۱۴۶۵۵ • کد پستی ۱۴۶۵۹۴۳۶۸ • تلفکس: ۸۸۳۷۰۱۴۲

E-mail: pub@isu.ac.ir • www.keabesadiq.ir • فروشگاه اینترنتی

سرشناسه: زاهدی وفا، محمدهادی ۱۳۹۹ - گردآورنده

عنوان و نام پدیدآور: نقشه راه در تدوین الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت به کوشش محمدهادی زاهدی وفا،

حجت‌الله عبدالملکی، محمد نعمتی

مشخصات نشر: تهران: دانشگاه امام صادق (ع) ۱۳۹۹

مشخصات ظاهری: ج ۳

شابک ج ۱: ۹۷۸-۶۰۰-۲۱۴-۸۰۸-۷

شابک ج ۲: ۹۷۸-۶۰۰-۲۱۴-۸۱۰-۰

شابک ج ۳: ۹۷۸-۶۰۰-۲۱۴-۸۱۱-۷

موضوع: پیشرفت - جنبه‌های مذهبی - اسلام - مقاله‌ها و خطابه‌ها

شناسه افزوده: عبدالملکی، حجت‌الله، ۱۳۶۰ - گردآورنده

شناسه افزوده: نعمتی، محمد، ۱۳۵۷ - گردآورنده

شناسه افزوده: دانشگاه امام صادق (ع)

رده بندی کنگره: BP ۲۳۰/۲

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۴۸۳۳

شماره کتابشناسی ملی: ۶۱۳۸۷۸۸

تمام حقوق محفوظ است، هیچ بخشی از این کتاب بدون اجازه مکتوب ناشر قابل تکثیر یا تولید مجدد به هیچ شکلی از جمله چاپ، فتوکپی، انتشار الکترونیکی، فیلم و صدا و انتقال در فضای مجازی نمی‌باشد.

این اثر تحت پوشش قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان ایران قرار دارد.

فهرست مطالب

۲۵		سخن ناشر
۲۷		پیشگفتار
۲۹		مقدمه
۲۹		۱. فهرست نشست‌ها
۳۲		۲. خلاصه نشست‌ها
۳۶		۳. نقشه راه الگو
۳۶		۳.۱. ضرورت تدوین الگو
۳۶		۳-۲. مفهوم‌شناسی مفاهیم پایه‌ای الگو
۳۶		۳-۱-۲. مفهوم الگو
۳۸		۳-۲-۲. مفهوم پیشرفت
۴۵		۳-۲-۳. مبانی پیشرفت
۴۹		۳-۲-۴. مفهوم اسلامیت
۵۲		۳-۲-۵. مفهوم ایرانیت
۵۳		۳-۲-۶. روابط بین مفاهیم
۵۸		۳-۳. روش‌شناسی تدوین الگو
۶۱		۳-۳-۱. سیر تدوین الگو
۶۳		۳-۳-۲. طراحی الگو
۶۳		۳-۳-۳. موانع تدوین الگو
۶۵		۲-۳-۴. الزامات تدوین الگو
۷۷		۳-۴. اجرای الگو
۷۷		۳-۴-۱. الزامات پیشرفت
۷۸		۳-۴-۲. موانع پیشرفت

فصل اول. مقدمه‌ای بر روش‌شناسی طراحی نقشه راه در تدوین الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت /	
محمد هادی زاهدی وفا.....	۸۳
۱. تاریخچه تئوری‌های توسعه.....	۸۳
۲. انسان اومانیستی، مبنای فلسفی همه تئوری‌های توسعه.....	۸۵
۳. هنجاری یا اثباتی بودن تئوری‌های توسعه.....	۸۶
۴. مبانی الگوی پیشرفت: انسان‌شناسی، روش‌شناسی و جهان‌شناسی.....	۸۶
۵. روش‌های مورد نیاز برای تولید الگو: روش علمی و روش سازمانی.....	۸۹

بخش اول

تدوین الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت: ملاحظات مفهومی

فصل دوم. تبیین مفهوم پیشرفت بر اساس بیانات مقام معظم رهبری با استفاده از روش‌شناسی داده‌بنیاد / علی سعیدی.....	۹۳
چکیده.....	۹۳
۱. مقدمه.....	۹۴
۲. روش تحقیق.....	۹۴
۳. فرایند تحقیق.....	۹۶
۳-۱. تحلیل فراز.....	۹۷
۳-۲. فرایند تحلیل مضمونی.....	۹۷
۳-۳. کدگذاری.....	۹۸
۳-۴. مرحله مفهوم‌سازی.....	۹۸
۳-۵. مقوله‌بندی.....	۱۰۰
۴. تبیین و بسط نقشه راه تدوین الگوی پیشرفت.....	۱۰۰
۴-۱. مبانی پیشرفت.....	۱۰۲
۴-۱-۱. اهداف نظام.....	۱۰۲
۴-۱-۲. مبانی معرفتی.....	۱۰۲
۴-۱-۳. مبانی انسان‌شناختی.....	۱۰۴
۴-۱-۴. ویژگی‌های ساختاری.....	۱۰۵
۴-۲. اصول پیشرفت.....	۱۰۶
۴-۲-۱. مشروعیت.....	۱۰۷
۴-۲-۲. عدالت.....	۱۰۷

۱۱۰	 استقلال. ۳-۲-۴
۱۱۱	 آزادی و عزت انسان‌ها. ۴-۲-۴
۱۱۱	 عرصه‌های پیشرفت. ۳-۴
۱۱۲	 پیشرفت در عرصه فکر. ۱-۳-۴
۱۱۲	 پیشرفت در عرصه علم. ۲-۳-۴
۱۱۵	 پیشرفت در عرصه زندگی. ۳-۳-۴
۱۱۶	 پیشرفت در عرصه معنویت. ۴-۳-۴
۱۱۷	 جمع‌بندی
۱۲۶	 منابع
۱۲۸	 نقطه نظرات اعضای هیئت داوران
۱۲۸	 استاد داور اول: سید احسان خاندوزی
۱۲۹	 استاد داور دوم: دکتر رینو
۱۳۰	 استاد داور سوم: دکتر زهرا صفی
۱۳۰	 استاد داور چهارم: آقای ایوان نیا
۱۳۱	 استاد داور پنجم: دکتر لاجوردی
۱۳۳	 فصل سوم. رویکردهای ناظر به اسلامیت. دکتر زهرا صفی / سید احسان خاندوزی
۱۳۳	 چکیده
۱۳۴	 ۱. جایگاه گفتمانی الگو
۱۳۷	 ۲. رویکردهای معطوف به اسلامیت الگو
۱۳۸	 ۱-۲. رویکرد مبتنی بر محور مسلمین
۱۳۹	 ۲-۲. رویکرد مبتنی بر پیرایش الگو
۱۴۰	 ۳-۲. رویکرد مبتنی بر روش الگو
۱۴۲	 ۴-۲. رویکرد مبتنی بر زمینه الگو
۱۴۳	 ۵-۲. رویکرد مبتنی بر گوهر
۱۴۵	 ۶-۲. رویکرد مبتنی بر ابعاد
۱۴۶	 ۷-۲. رویکرد مبتنی بر تأسیس
۱۴۸	 نتیجه‌گیری
۱۵۱	 منابع
۱۵۲	 نقطه نظرات اعضای هیئت داوران
۱۵۲	 استاد داور اول: دکتر شعبانی

۱۵۲.....	استاد داور دوم: دکتر محبی
۱۵۳.....	استاد داور سوم: دکتر امامی
۱۵۴.....	استاد داور چهارم: دکتر بیگدلی
۱۵۷.....	فصل چهارم. مفهوم اسلامی بودن الگوی بومی پیشرفت / علیرضا عالی پناه
۱۵۷.....	چکیده
۱۵۸.....	مقدمه
۱۵۸.....	۱. مفاهیم
۱۵۸.....	۱-۱. الگو
۱۵۹.....	۱-۲. پیشرفت
۱۵۹.....	۱-۳. ایرانی
۱۶۰.....	۱-۴. اسلامی
۱۶۰.....	۲. مبانی تدوین الگوی ایرانی - اسلامی - پیشرفت
۱۶۱.....	۲-۱. ضرورت تولید بشری، مناف مربوط به گزاره‌های اعتباری
۱۶۴.....	۲-۲. تفاوت گزاره‌های حقوقی، سایر گزاره‌های اعتباری
۱۶۵.....	۳. اسلامی کردن الگوی ایرانی پیشرفت
۱۶۶.....	۳-۱. حیطه اختیارات حاکم در وضع قاعده
۱۶۷.....	۳-۲. تحدید اهداف
۱۶۷.....	۳-۳. تحدید و توسعه انگیزه
۱۶۹.....	منابع
۱۷۰.....	نظرات اعضای هیئت داوران
۱۷۰.....	استاد داور اول: دکتر رازینی
۱۷۰.....	استاد داور دوم: دکتر بیگدلی
۱۷۲.....	استاد داور سوم: دکتر غلامی
۱۷۳.....	فصل پنجم. نسبت «ایرانیت» و «اسلامیت» در الگوی پیشرفت؛ ضرورت تدوین مساهیم و عنوان / عباس تقویان
۱۷۳.....	چکیده
۱۷۴.....	مقدمه
۱۷۵.....	۱. ایرانیت و هویت ملی
۱۷۶.....	۲. اسلام و ایران؛ از تعامل تا تقابل

۱۷۷	۳. نظریه جهان‌وطنی اسلام.....
۱۷۸	۴. نظام اسلامی نظامی فرامرزی و فراملی.....
۱۷۹	۵. مداریل «الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت».....
۱۸۲	۶. سیره امام راحل (ره) و مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی).....
۱۸۳	نتیجه‌گیری.....
۱۸۴	منابع.....
۱۸۶	نقطه نظرات اعضاء هیئت داوران.....
۱۸۶	استاد داور اول: حجت‌الاسلام دکتر علیزاده.....
۱۸۷	استاد داور دوم: دکتر کوشکی.....
۱۸۸	استاد داور سوم: دکتر نعمتی.....
۱۸۹	استاد داور چهارم: دکتر لاوردی.....
فصل ششم. روش‌شناسی و حقوق اسلامیت و ایرانیت در الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت؛ تعامل	
۱۹۱	روش قیاسی و استقرایی / بین عرب اسدی.....
۱۹۱	چکیده.....
۱۹۲	۱. مقدمه و بیان مسئله.....
۱۹۳	۲. الگوی پیشرفت به چه معنا است؟.....
۱۹۷	۳. اسلامیت به چه معناست؟ روش اسلامی کردن چیست؟.....
۱۹۹	۴. ایرانیت چیست؟ روش ایرانی کردن چیست؟.....
۲۰۱	۵. نسبت بین ایرانیت و اسلامیت چیست؟ روش اسلامی ایرانیت چیست؟.....
۲۰۱	۶. روش استقرایی.....
۲۰۲	۵-۱-۱. مراحل.....
۲۰۳	۵-۱-۲. نقاط قوت.....
۲۰۳	۵-۱-۳. نقاط ضعف.....
۲۰۴	۵-۲. روش قیاسی.....
۲۰۴	۵-۲-۱. مراحل.....
۲۰۶	۵-۲-۲. نقاط قوت.....
۲۰۷	۵-۲-۳. نقاط ضعف.....
۲۰۷	۵-۳. روش ترکیبی.....
۲۰۸	۵-۳-۱. مراحل.....
۲۰۸	۵-۳-۱-۱. تدوین مبانی.....

۲۱۰	انتخاب روش مناسب برای مطالعه مبانی و استخراج آن
۲۱۱	استخراج اصول و چارچوب‌های الگوازمبانی
۲۱۱	نیازسنجی بیرونی (بررسی وضعیت موجود) و قیاسی (مبتنی بر آموزه‌های دینی و نقد وضع موجود)
۲۱۲	طراحی نظام حل مسئله الگو
۲۱۲	طراحی شاخص‌های وضع مطلوب و نظام پایش و ارزیابی
۲۱۴	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری
۲۱۶	یادداشت‌ها
۲۱۷	منابع
۲۱۹	نقطه نظرات اعضای هیئت داوران
۲۱۹	استاد داور اول: دکتر امامی
۲۲۰	استاد داور دوم: دکتر خالیدی
۲۲۱	استاد داور سوم: دکتر غلامی
۲۲۳	فصل هفتم. مفهوم پیشرفت، ر قلمرو موضوعی فرهنگ / احمد پاکتچی
۲۲۴	۱. وجه خودآگاهی در پیشرفت
۲۲۴	۱-۱. تغییر و خودآگاهی در فرهنگ
۲۲۵	۲-۱. خودآگاهی و پیشرفت
۲۲۹	۳-۱. فرهنگ و پیشرفت
۲۳۰	۲. دو مفهوم چالشی فرهنگ در پیشرفت
۲۳۰	۱-۲. تبیین الگوی چالشی دو مفهوم
۲۳۱	۲-۲. پیشرفت و جنبه دگرساختی فرهنگ
۲۳۲	۳-۲. پیشرفت و جنبه یادمانی فرهنگ
۲۳۴	برآورد و نتیجه‌گیری
۲۳۶	منابع
۲۳۷	نقطه نظرات اعضای هیئت داوران
۲۳۷	استاد داور اول: دکتر لاجوردی
۲۳۸	استاد داور دوم: دکتر مهدوی
۲۳۹	استاد داور سوم: دکتر غلامی
۲۴۰	استاد داور چهارم: دکتر ایزدی

۲۴۳	فصل ہشتم. پیشرفت اخلاق در پرتو پیشرفت اخلاقی / قاسم محمدی
۲۴۳	چکیدہ
۲۴۴	درآمد
۲۴۵	۱. پیشرفت و اخلاق، ملاحظہ ای معاشناختی
۲۴۵	۱-۱. پیشرفت
۲۴۶	۱-۲. معرفت حوزه اخلاق
۲۴۷	۲. تعامل پیشرفت و اخلاق، رویکرد تحلیلی
۲۴۹	۳. چیستر پیشرفت اخلاق
۲۵۰	۴. چگونگی پیشرفت اخلاق
۲۵۲	۵. چارہ های پیشرفت اخلاق
۲۵۴	نتیجہ گیری
۲۵۵	منابع
۲۵۹	نقطہ نظرات اعضاء ہیئت داوران
۲۵۹	استاد داور اول: دکتر شعبان
۲۶۰	استاد داور دوم: دکتر کریمی
۲۶۱	استاد داور سوم: دکتر امانی
۲۶۲	استاد داور چهارم: دکتر غلامی
۲۶۵	فصل نهم. بازنگری در مفهوم الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت / محمدصادق کوشکی
۲۶۵	چکیدہ
۲۶۶	۱. طرح مسئلہ
۲۶۷	۲. بررسی مفهوم پیشرفت
۲۶۸	۳. مبانی مفهوم پیشرفت
۲۶۹	۴. مفهوم جایگزین: تمدن اسلامی - بومی
۲۷۱	۵. اسلام و تمدن سازی
۲۷۲	۶. مراحل ساخت یک تمدن
۲۷۵	نتیجہ گیری
۲۷۵	منابع
۲۷۶	نقطہ نظرات اعضاء ہیئت داوران
۲۷۶	استاد داور اول: دکتر محبی
۲۷۷	استاد داور دوم: دکتر عزیزی
۲۷۸	استاد داور سوم: دکتر مجیدی

بخش دوم
تدوین الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت
ملاحظات از علوم و معارف اسلامی (قرآن، حدیث و فقه)

فصل دهم. تحلیل غایت‌گرایانه خیرمداری قرآنی در پیشرفت / رضا محمدزاده	۲۸۳
۱. تعاریف پیشرفت و توسعه	۲۸۴
۲. پیشرفت در مباحث فلسفی	۲۸۵
۳. مفهوم خیر در قرآن	۲۸۷
نتیجه‌گیری	۲۹۰
نقطه نظرات اعضای هیئت داوران	۲۹۱
استاد داور اول: دکتر طباطبائی	۲۹۱
استاد داور دوم: دکتر گوهری	۲۹۲
استاد داور سوم: دکتر جواد	۲۹۳
فصل یازدهم. چیستی پیشرفت از منظر قرآن کریم / عباس مصلائی پور یزدی	۲۹۵
چکیده	۲۹۵
طرح مسئله	۲۹۶
۱. مقدمه	۲۹۶
۲. پیشرفت در لغت	۲۹۷
۳. واژه‌های قریب المعنی با پیشرفت	۲۹۷
۴. تفاوت نگرش‌ها در مفهوم پیشرفت	۲۹۷
۵. بیان پیشرفت در قرآن کریم	۲۹۸
۶. تعاریف پیشرفت بر اساس قرآن کریم	۳۰۰
۶-۱. حیات طیبه	۳۰۰
۶-۲. طلب آبادانی در زمین	۳۰۱
۷. شاخص‌های پیشرفت از منظر قرآن کریم	۳۰۳
۷-۱. هدف پیشرفت	۳۰۳
۷-۲. چگونگی پیشرفت	۳۰۴
۷-۳. راه پیشرفت	۳۰۵
۷-۴. قابلیت پیشرفت برای همه انسان‌ها	۳۰۵
۷-۵. فراگیری و شمول پیشرفت در دایره همه ابعاد حیات	۳۰۵

۳۰۵	۸. عوامل پیشرفت از منظر قرآن کریم
۳۰۵	۸-۱. علم و دانش
۳۰۶	۸-۲. ارزش‌های معنوی
۳۰۶	۹. دلایل پیشرفت کشورهای غربی
۳۰۶	۱۰. زهد و پیشرفت
۳۰۷	نتیجه‌گیری
۳۰۸	منابع
۳۱۰	نقطه نظر استاد، اعضای هیئت داوران
۳۱۰	استاد داه، اول: دکتر لاجوردی
۳۱۲	استاد داور، دوم: دکتر تقویان
۳۱۳	استاد داور سوم: دکتر محدثه
	فصل دوازدهم. مفهوم بازار و شاخصه‌های پیشرفت اقتصادی از منظر آیات و روایات /
۳۱۷	مهدی ایزدی مبارکه
۳۱۷	چکیده
۳۱۸	۱. طرح مسئله
۳۱۹	۲. پیشرفت
۳۲۰	۳. توسعه
۳۲۲	۴. توسعه از منظر آیات و روایات
۳۲۳	۵. رشد
۳۲۴	۶. نمو
۳۲۵	۷. نمونه‌هایی از پیشرفت اقتصادی در ادیان گذشته
۳۲۶	۸. پیشرفت اقتصادی بر اساس آیات و روایات
۳۲۸	۹. پیشرفت اقتصادی از منظر امام خمینی (علیه السلام)
۳۲۹	۱۰. ارکان پیشرفت اقتصادی بر اساس آیات و روایات
۳۲۹	۱۰-۱. دانش
۳۳۲	۱۰-۲. برنامه‌ریزی
۳۳۲	۱۰-۳. کار
۳۳۳	۱۰-۴. بازار
۳۳۳	۱۰-۵. مصرف
۳۳۴	۱۰-۶. دولت

۳۳۵	۱۰-۶-۱. جمع‌آوری زکات، خمس و مالیات و ایجاد سیستم مالیاتی
۳۳۵	۱۰-۶-۲. نظارت بر بازار و رفع احتکار
۳۳۵	۱۰-۶-۳. پاسداری از حقوق مردم و تنظیم روابط ایشان
۳۳۵	۱۰-۶-۴. کوشش در جهت عمران و پیشرفت اقتصادی
۳۳۶	۱۰-۶-۵. ایجاد توازن و باز توزیع درآمد
۳۳۶	۱۱. نقش ارزش‌های معنوی در پیشرفت اقتصادی
۳۳۸	۱۲. تأثیر پیشرفت اقتصادی در تعالی معنوی
۳۳۹	۱۳. نقش منفی مفاسد اخلاقی در پیشرفت اقتصادی
۳۴۰	۱۴. شاخص‌های پیشرفت اقتصادی
۳۴۵	۱۵. اهمیت و نقش عدالت در پیشرفت اقتصادی
۳۴۷	نتیجه‌گیری
۳۴۸	منابع
۳۵۱	نقطه نظرات اعداء هفت داوران
۳۵۱	استاد داور اول: دکتر مصطفی میرپور
۳۵۲	استاد داور دوم: دکتر کریم
فصل سیزدهم. مؤلفه‌های نظریه پیشرفت اسلامی در کتاب و سنت / حجت‌الاسلام علیرضا	
۳۵۵	دهقانی فیروزآبادی
۳۵۵	چکیده
۳۵۶	مفردات نظریه و تعریف پیشرفت
۳۶۰	۱. ارکان
۳۶۰	۱-۱. حکمت
۳۶۱	۱-۲. قدرت
۳۶۴	۱-۲-۱. اظهار قدرت و یا سایر اختارات
۳۶۵	۱-۳. علم
۳۶۶	۱-۳-۱. ترویج علم، گامی تسهیلی برای شناخت تکالیف شرعی
۳۶۷	۱-۴. پیروی از ولایت فقیه، حقانیت ولی فقیه
۳۶۷	۲. شروط
۳۶۷	۱-۲. انسجام مردمی
۳۶۸	۲-۲. معرفی و حفظ جایگاه فرزندانگان
۳۶۹	۲-۲-۱. کسب جلالت‌شان و ابهت

۳۶۹	۲-۲-۲. لزوم حفظ پایگاه اجتماعی خود
۳۷۰	۳-۲-۲. حفظ جایگاه علماء و تبعیت از آن‌ها
۳۷۰	۴-۲-۲. جایگاه مجاهدین و لزوم تکریم آن‌ها در مجال‌های مختلف جامعه
۳۷۱	۵-۲-۲. جایگاه مؤمنین و نقش کمک کردن به آن‌ها در ریزش رحمت الهی
۳۷۲	۶-۲-۲. حفظ جایگاه خانواده و والدین
۳۷۳	۷-۲-۲. تکریم انسان‌ها به تناسب منزلت آن‌ها
۳۷۳	۳-۲. گسترش فرهنگ سپاس
۳۷۳	۴-۲. رعایت حزم و احتیاط و تقیه
۳۷۴	۵-۲. بر ممانعه‌های شروط
۳۷۴	۳. موانع
۳۷۵	۴- آداب و حکما
۳۷۶	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری
۳۷۶	منابع
۳۷۸	نظرات اعضاء هیئت داوران
۳۷۸	استاد داور اول: دکتر مهدوی
۳۷۹	استاد داور دوم: دکتر محمدزاده

فصل چهاردهم. موانع و مقتضیات پیشرفت از منظر قرآن کریم / حجت‌الاسلام احمد علی قانع ۳۸۳

۳۸۳	چکیده
۳۸۵	۱. مقدمه و پیش درآمد
۳۸۶	۱-۱. همه انسان‌ها عزت و قدرت و سربلندی و آرامش را دوست دارند
۳۸۶	۱-۲. پیشرفت و توسعه‌ای ارزش دارد که مقدمه پیشرفت عالم اخوت باشد
۳۸۷	۱-۳. از ویژگی‌های پیشرفت قرآنی، همراه بودن آن با عدالت و قسط است
۳۸۸	۱-۴. دین اسلام مخالف پیشرفت حساب شده و عادلانه دنیوی و استفاده انسان‌ها از طریقت بیعت نیست
۳۸۸	۱-۵. خداوند متعال جواب همه نیازهای منطقی ما را در طبیعت قرار داده است
۳۸۸	۱-۶. مؤمنان و صالحان بنا به وعده الهی خلیفه و وارث زمین خواهند شد
۳۸۹	۱-۷. پیشرفت جامعه در گرو عمل به قانون اساسی اسلام است
۳۸۹	۱-۸. خداوند خالق همه انسان‌هاست. او همه پیامبران را فرستاده و اساس همه شرایع را یکسان قرار داده است
۳۸۹	۱-۹. لازم است قوانین پیشرفت در همه سطوح جامعه، سطوح مدیریت کلان و غیرکلان رعایت شود
۳۹۰	۱-۱۰. پیشرفت نباید در سایه تسلط کفار و اجانب و تسلیم شدن به خواسته آن‌ها و پیروی از ایدئولوژی (ناصحیح) آن‌ها صورت پذیرد

۳۹۰	۲. معرفی موانع و آفات پیشرفت
۳۹۰	۲-۱. حق و باطل، راست و دروغ، خالص و ناخالص را به هم آمیختن
۳۹۰	۲-۲. سیراب‌سازی هوی و هوس انسان‌ها
۳۹۱	۲-۳. سرقت مادی
۳۹۱	۲-۴. سرقت معنوی
۳۹۲	۲-۵. عمل کردن ناقص به قوانین الهی و قوانین وضعی جامعه
۳۹۲	۲-۶. شکستن عهد و پیمان در جامعه
۳۹۲	۲-۷. از آفات پیشرفت برخی علوم و دانش‌ها است
۳۹۳	۲-۸. خرباختگی نسبت به دشمنان دین و گوش به مدح یا ذم آن‌ها داشتن
۳۹۳	۲-۹. ا. امام رزیدن به شخصیت و شهرت افراد
۳۹۴	۲-۱۰. رت ایام تعطیل
۳۹۵	۲-۱۱. بران یخت حسابیت ها و تعصبات نژادی، قبیله‌ای، مذهبی و ملی و...
۳۹۵	۲-۱۲. رباخوار و...
۳۹۵	۲-۱۳. سفیهانه خرج کردن...
۳۹۶	۲-۱۴. حسادت انسان‌ها به یکدیگر
۳۹۶	۲-۱۵. همکاری‌های افراد و شرکت‌ها... معرر گناه و عدم تقوی
۳۹۷	۲-۱۶. خمر و قمار و...
۳۹۷	۲-۱۷. کمک‌خواهی از گمراهان (اتخاذ تدبیر) رهاکردن مؤمنان (طرد مؤمنان)
۳۹۷	۲-۱۸. کم‌فروشی و گران‌فروشی
۳۹۸	۲-۱۹. خرافات و بدعت‌ها و اغلال
۳۹۸	۲-۲۰. تقلید کورکورانه از پیشینیان (آباء واجداد و کبراء)
۳۹۹	۲-۲۱. انجام هر امری که به پول ملی لطمه می‌زنند
۳۹۹	۲-۲۲. اسراف و تبذیر
۴۰۰	۲-۲۳. بخل ورزیدن و عدم ادای تکالیف مالی و عدم اتفاق در راه اعتدال
۴۰۰	۲-۲۴. هر نوع ستم و مقابله با دستورات الهی
۴۰۰	۲-۲۵. اتراف و خوشگذرانی‌های غافلانه و همراه با گناه
۴۰۱	۲-۲۶. عدم تعامل صحیح مردان و زنان در جامعه
۴۰۱	۲-۲۷. کنار گذاشتن استماع و تفکر و به جای آن حمله به مخالف بدون تدبیر
۴۰۱	۲-۲۸. ترک امر به معروف و نهی از منکر
۴۰۱	۲-۲۹. نفاق در زمینه‌های مختلف زندگی
۴۰۲	۲-۳۰. آسیب‌ها و آفت‌ها